

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Kmetski prazniki

Pomen kmetijskih praznikov za duševno osamosvojitvev. — Za stanovsko kmetijsko organizacijo. — Kmet mora postati odločilen činitelj v našem javnem življenju

Kmetski prazniki niso dandanes nič novega več. Praznujemo jih že nekaj let. Toda toliko in tako lepo uspešnih prireditvev te vrste že dolgo nismo slavili kakor letos, kar je velika zasluga številnih »Društev kmetijskih fantov in deklet«.

Na zunaj taki prazniki, kakor so tekme koscev in žanjic, prikazujejo vso lepoto slovenske vasi — posebno velika pa je notranja vrednost prireditvev.

Bili so namreč časi, ko se kmetijski človek sploh ni upal v javnost kot kmet. Kmet in kmetijsko delo je bilo zaničevano in kmetijske običaje je prešerna in objestna gospoda zasmehovala, čeprav je večina »gospode« pri nas zrastle iz kmetijskih hiš in rodbin. Danes pa se je položaj temeljito izpremenil: tudi pri nas je vojna pokazala in ž njo združena lakota, kaj je kmet in kdo je kmet. Takrat se je zavedel svoje vrednosti in svoje cene tudi kmet sam! Včasih so se gosposki ljudje kmetu smejali, če je prišel v gostilno in začel vleči iz svojega cekarja svoj kruh in kosček prekajenega mesa — danes je ljudi ta zasmeh minil.

Drugi korak do večje stanovske kmetijske zavesti je bil pa narejen, ko so se kmétje začeli tudi na drugih področjih stanovsko organizirati. Nobena stvar pa ni kmetijske stanovske zavesti tako dvignila kakor kmetijske stanovske prireditve, med temi pa stoje v prvi vrsti kmetijski prazniki.

Letos je bilo kmetijskih praznikov precej več kakor druga leta in to je zelo razveseljiv

pojav. Ta pojav nam namreč dokazuje, da kljub različnim krizam komaj prebujena stanovska kmetijska zavest ni izumrla in ni ugasnila; ampak da se zopet prav živo razvema.

Kmetje se vedno bolj zavedajo svoje veljave in svojega pomena; oni se zavedajo, da brez vasi ni nič in brez kmeta ni nič! Zavedajo pa se tudi, da mora tisti, brez katerega ni nič, imeti povsod tudi svojo besedo in sicer odločilno besedo in moč!

Žalibog danes še nismo tako daleč, da bi bila zavest o moči in o veljavi kmeta tudi že organizirana! Vse sile so še razkropljene, zato pa tudi ne morejo priti do prave veljave. To vrzel bo na vsak način treba še izpolniti in sicer kolikor prej, toliko bolje. Prava in dejanska kmetijska sila se bo pokazala šele v podrobno izvedeni kmetijski stanovski organizaciji, ki ni kmetom nič manj potrebna kakor njihova strokovna organizacija (>Kmetijska družba« itd.). Prav lepa prilika za izvedbo organizacije pa so baš kmetijski prazniki.

Stanovska kmetijska organizacija je kmetom potrebna predvsem zato, da bodo lahko v bodočnosti nastopali povsod ne kot posamezniki, ampak kot organizirana in disciplinirana enota in celota. Taka organizacija se bo lahko vse drugače uveljavljala kakor posameznik! In če bo enkrat to delo dovršeno, se kmetu ne bo več treba loviti okoli raznih »političnih idej« in okoli raznih »političnih šlagerjev«, ki jih pojejo drugi, ampak bo kmet sam zapel svojo melodijo, ki jo bodo morali poslušati drugi! Takrat bo kmet — gospod!

Kaj naj bo uspeh takega razdiralnega dela naših notranjih in zunanjih nasprotnikov? Z njim se brez dvoma ruši ugled države med zunanjim svetom, izpodkopa njen kredit na mednarodnem denarnem trgu ter slabšajo možnosti njenega gospodarskega razmaha. Končne posledice tega žalostnega uspeha zadenejo pa celokupno naše narodno gospodarstvo. Z ubijanjem vere v lasten denar se upropaščajo ali vsaj ogražajo domači denarni zavodi in gospodarske ustanove, zgrajene s trdim delom in prihranki delovnega ljudstva. Popoln zastoj gospodarskega življenja, ki preli kot posledica takih pojavov, pa dovede neizogibno do usodnega osiromašnje celokupnega prebivalstva. Jasno je torej, da ni s takim delom nikomur pomagano, nasprotno, že itak težka gospodarska in denarna kriza se z njim samo poostruje, zajemajoč vedno širše sloje in zavzemajoč vse težje oblike, posamezniku pa se povzroča dejanska materialna škoda. Organizirati, podpirati ali trpeti tako početje pomeni biti grobokop lastnega blagostanja.

Pri presoji državnopravnega stanja ne mora biti za rednega poznavalca razmer v državi nobene dvoma o tem, da je samo v jugoslovanstvu mogoč obstoj in napredek naše države. Jugoslovska misel, ki je bila sprejeta od celokupnega naroda in je uveljavljena v vseh temeljnih državnih zakonih kot edino mogoča podlaga mirnega sožitja, enakosti in enakopravnosti vseh državljanov, predstavlja vodilno in ustaljeno linijo naše državne politike. Ona nudi še posebej nam Slovincem vse pogoje in jamstva nacionalnega, kulturnega in gospodarskega obstanka in razmaha. Rovariti proti tej ideji, ki je bila zasidrana v sreih naših največjih mož in ki je vodila naš narod k osvobojenju in zedinjenju, je isto kot rušiti temelje, na katerih je naša država

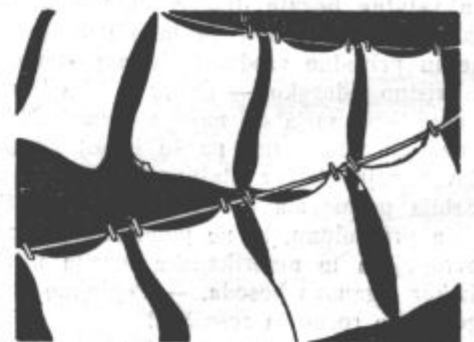
Razglas prebivalstvu Dravske banovine

Ban dr. Drago Marušič je izdal sledeči razglas na prebivalstvo Dravske banovine:

V zadnjem času se poslužujejo v politični propagandi izvestni činitelji nedopustnih sredstev, ki utegnejo v svojih posledicah občutno oškodovati nacionalne in gospodarske interese posameznikov in celote. Tako se od časa do časa pojavljajo letaki, s katerimi se hoče prikazati nevdržnost obstoječega državnopravnega stanja, razširjajo med narodom docela neosnovane ali pa močno pretirane vesti o kritični gospodarski situaciji v državi, s sistematskim namigovanjem o manjvrednosti našega denarja se skuša omajati zaupanje v domače gospodarske zavode in ustanove, z vsemi navedenimi in sličnimi sredstvi pa odvrtni prebivalstvo od rednega izpolnjevanja njegovih zakonitih obveznosti do države.

Nad takimi nezdravimi, zrelega in zavednega naroda nevrednimi pojavi se lahko radujejo samo neprijatelji države in naši narodni nasprotniki, državi sami in njenim državljanom pa morajo povzročiti nepregledno materialno in moralno škodo. Dejstvo je, da je kakor na ves svet legla tudi na našo državo težka gospodarska kriza, katero občutijo danes že vsi sloji prebivalstva; toda izven vsakega dvoma je, da izboljšanja gospodarskih razmer ni pričakovati od zlonamernega in sistematskega ubijanja vere v lastno gospodarsko moč, temveč edinole od složnega in vzajemnega sodelovanja vseh, ki jim je pri sreju obstoj ter miren razvoj in napredek naše ožje domovine ter naše državne zajednice. Samo v požrtvovalnem in usvarjajočem delu je naš spas, malodušnost in omalovaževanje samega sebe nas vodita v neizogibno propast.

"Dobro ohranjeno je -perilo!" - seveda če je oprano z Gazelo!

TERPENTINOVO - MILO
GAZELA
pere res lepo belo

ya, simbol naše politične in gospodarske neodvisnosti, zgrajena.

S prednjimi ugotovitvami želim apelirati na zdrav razum in uvidevnost prebivalstva Dravske banovine, da odločno odkloni pogubno delo zlonamernih ali zaslepljenih narodnih škodljivcev in imajoč v vidu svoje lastne življenjske interese, ne dopusti, da bi se neodgovorni elementi še nadalje igrali z usode naše domovine ter zapravljali narodno blagostanje. Državna oblast je trdno odločena, da z vsemi razpoložljivimi zakonitimi sredstvi nastopi proti vsem in vsakomur, kdor bi z nedopustnimi dejanji ogrožal miren razvoj gospodarskega in političnega življenja v državi.

Po zakonu poklican, da čuvam javne koristi in skrbim za občo blaginjo na poverjenem mi območju, razlašam obenem na temelju čl. 67 v zvezi s čl. 65 in 66 zakona o notranji upravi naslednjo

naredbo kraljevske banske uprave

§ 1.

Prepovedano je vsako pisanje, izdajanje, tiskanje in razširjanje knjig, novin, plakatov ali

objav, ki merijo na to, da se v narodu omaja jugoslovanska državna in nacionalna zavest, da se mu pod pretvezo neosnovanih in tendencioznih predpostavk jemlje vera v gospodarsko moč in razvoj države, da se izpodkopava njegovo zupanje v vrednost našega denarja ali ga odvrača od plačevanja davkov, oziroma od izpolnjevanja drugih državljanskih dolžnosti. Enaka prepoved velja za širjenje vsakršnih ustnih vesti navedene vsebine in tendence.

§ 2

Vsakdo, kdor bi se pregrešil zoper to naredbo, bo kaznovan na podlagi čl. 69., točka 2., zakona o notranji upravi v zvezi s § 12 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o notranji upravi z denarno globo do 1000 Din odnosno ob neplačilu denarne kazni v odrejenem roku z zaporom do 20 dni. Prednja kazen se bo izrekla nekvarno sodnokazenskemu progonu, če bi se dejanje naknadno izkazalo kot hudodelstvo po kaz. zakonu.

Ljubljana, dne 16. julija 1932.

Ban: dr. Marušič.

Kako je z draginjo?

Koncem plebiscita na Koroškem je odpadlo polovica sod. okr. Pliberka v Avstrijo, polovico (približno) naši državi, zato je bilo treba razdeliti tudi depozitni denar na posestnike, ki so ostali pod Avstrijo in na one, ki so postali jugoslovanski. Denar je bil po veliki večini shranjen v hranilnici v Pliberku, knjige so romale na Prevalje, a vmes so potegnili državno mejo; tako so čez noč postale vsote v knjigah jugoslovanske, denar v hranilnici pa avstrijski, ker se niso pravočasno pobrigali, da bi ga bili prenesli na Prevalje, oziroma, ker so politični kolovodje na Koroškem z lažmi in grožnjami nagnili ljudstvo v Avstrijo. Kakorhitro pa je nastala državna meja, je dobila krona v Pliberku nizko valuto, a na Prevaljih tako visoko, da za 2000 kron depozitov ni bilo vredno potovati s Prevalj v Pliberk, ker je bila — voznja dražja. Če je sodišče na Prevaljah izdalo sklep, je namreč stranka morala po denar v Pliberk, ker ga niso bili prenesli in marsikdo je zgubil lepe vsote ob takem igračkanju z denarno vrednostjo.

Inozemski denar, na pr. lira, je približno 8-krat več vredna nego naš dinar, to je: če kupiš liro, moraš dati 3 Din. Toda to velja samo za promet preko meje, v notranjem prometu Italije je lira toliko vredna kakor dinar, kajti za napitnino na pr. ne velja 30—40 cent, temveč cela lira, kakor pri naš cel dinar. — Kaj nas to uči: da prihajajo iz naše prirodno bogate države v inozemstvo naše rude, izdelki in pridelki za toliko manj vredni, za kolikor je dinar v primeri z inozemsko valuto manj vreden, če tudi je blago polnovredno. Na ta način revne a valutne bogate države izkoriščajo bogate a valutno revne države in tako izrabljanje valutne in prirodne vrednosti je nepošteno, recimo: pristno židovsko. — Čemu je bila lira svojčas enajstkrat višja od našega denarja, ki smo pri nas prav tako (ali pa še bolje) zmagali v svetovni vojni kakor Italijani? Nasprotno: da ni Srbija premagala Potioreka in da ni Srbija prodrla pri Solunu, bi ne pomagala vsa zapadno-evropejska in amerikalnska mazila niti toliko kakor ciganova beseda. — Poglejmo si v oči in govorimo resno in resnično!

Tretji slučaj! Ob sklepu vojne so bile določene odškodnine premaganim državam, katere so jih deset let odplačevale. Nekako lansko leto pa je spoznal predsednik Združenih držav, da Nemčija ne more več plačevati in mešetarili so toliko časa, da so določili moratorij, za njim pa »obnovo« Evrope po Nemčiji z enkrat za vselej plačanimi 3 milijardami mark. Na ta na-

čin je Jugoslavija brez vprašanja zgubila letno milijardo na reparacijah, ni pa zgubila obveznosti in končno je sedaj ob vso nadaljnjo odškodnino, četudi smo trdno verovali, da bodo do konca speljali sklenjene mirovne pogodbe. Ne prikrivamo, da bi bili naši zastopniki z reparacijami varčno in umno gospodarili, zlasti ko so les odprodali za nemške vagone, ki so jih, slano zaračunane, kot reparacijsko blago dobivali nazaj; toda meni nič tebi nič v teku enega leta črtati po volji ene same, recimo dveh oseb, ko se imajo zmagovalci vprav naši državi zahvaliti za svoje sedanje stališče, je več kakor domišljava brezobzirnost.

Končni primer pa so državni dolgovi sami! Kako moremo sestaviti pošten in pravičen državni proračun, ko ne vemo po kaki vrednosti našega denarja bomo plačevali obresti in inozemske dolgove tekom leta?

Denarni obtok je seveda potreben; toda obilica denarja in njegova izključna nadvlada na borzi koristi edino denarni spekulaciji, pravi vrednosti blaga pa nezmerno škoduje. Zato je zamenjavanje blaga za blago, kjer je mogoče, še najpoštenejše! Naši pridelki so za inozemski želodec toliko vredni, kakor za nas same; med denarjem in denarjem pa je velika razlika!

Kmetska glava, ki tudi nekaj ve.

POLITIČNE VESTI

Nova vlada v Nemčiji, ki ji načeljuje državni kancler von Papen, je odstavila celo prusko deželno vlado in vse višje uradnike, ki so bili pristaši socialne demokracije. Nekaj bivših ministrov in več visokih policijskih uradnikov je dala nova vlada tudi zapreti, toda zapor ni trajal dolgo.

To postopanje nove nemške državne vlade pa ni izzvalo v Berlinu nobenega odpora med ljudstvom. Tudi pristaši katoliškega centra in socialno-demokratske stranke se drže popolnoma mirno, samo da zadržujejo redni potek volitev, ki bodo v nedeljo 31. julija. Ta nedelja bo za nadaljnji potek dogodkov v Nemčiji odločilnega pomena.

Med pristaši Hitlerja in med republikanci pa prihaja še vedno do krvavih spopadov, čeprav je vlada prepovedala ljudem nositi orožje.

Razorožitvena konferenca se je te dni razšla, ne da bi bila dosegla kakšen uspeh. Sprejeli so sicer neko resolucijo, ki jo je bil predložil češkoslovaški minister dr. Beneš, toda ta re-

solucija ima bolj namen prikrivati neuspeh, ne pomeni pa nič pozitivnega. Konferenca bo nadaljevala svoje »delo« meseca februarja prihodnjega leta, a že danes lahko rečemo, da tudi takrat ne bodo dosegli ničesar. Narodi in države se bodo oboroževali naprej do onemoglosti. Temu se nihče ne bo čudil, kdor pozna ogromno moč mednarodnega kapitala, ki je združen v veliki industriji za izdelovanje orožja. Sklepi o prepovedi vporabe bacilov, o prepovedi bombardiranja neutrjenih mest itd. pa so brez pravega pomena, ker se v slučaju vojne za take sklepe, kakor kaže zgodovina, nihče ne zmeni.

V mestu Otava v Kanadi zboruje te dni velika britanska imperijalna konferenca. Na to konferenco so poslale svoje zastopnike vse angleške kolonije. Gre pa za vprašanje, kako naj se Anglija in angleške kolonije v gospodarskem oziru zavarujejo pred tujo konkurenco. Mislijo si to tako, da bi veljala za trgovino med Anglijo in kolonijami ali prosta trgovina ali pa jako nizke carine, vse ozemlje (angleški »imperij«) pa bi bilo zavarovano proti tujemu svetu z visokimi carinami.

Med Avstrijo in Ogrsko se je začela huda carinska vojna, tako da je vsaka trgovina med obema državama nemogoča. Začela pa so se že pogajanja med obema državama, da se omogoči Ogrom uvoz žita v Avstrijo, Avstrijem pa uvoz industrijskih izdelkov na Ogrsko.

Mnogo hujša kakor je carinska vojna med Avstrijo in Ogrsko pa obeta postati carinska vojna med Anglijo in Irsko. Irski hočejo namreč za vsako ceno postati od Anglije popolnoma neodvisni in zato so tudi novoizvoljeni irski poslanci odrekli prisego angleškemu kralju. Ta spor je želel predsednik angleške vlade MacDonald sicer poravnati, toda njegova pogajanja s predsednikom irske vlade de Valero so ostala brezuspešna. Takoj nato se je pričel najostrejši gospodarski boj med obema državama, ki utegne pri znani odločnosti obeh strank še silno dolgo trajati.

V Romuniji, kjer je pri zadnjih volitvah zmagala kmetska stranka, se suče sedaj vse javno življenje okoli vprašanja, kdo naj sestavi novo vlado: ali naj prevzame vlado le kmetska stranka ali pa naj se pritegne na sodelovanje še kakšna druga stranka. Vse kaže, da bo sestavil novo vlado voditelj kmetske stranke Maniu.

Nová vlada pa se bo morala boriti vsekakor z velikimi težavami, ker bo morala urediti čisto neurejene finance in še celo vrsto vprašanj, ki se tičejo neugodnega gospodarskega položaja kmetov v Romuniji.

Dan slovanskega kmetstva

Velik kmetski tabor na Krškem polju, 14. avgusta, ko se bodo vršile velike konjske dirke, premovanje goveje živine in konj ter slavnostna narodna kmetska povorka, bo posvečen še prav posebni in veliki nalogi. Posvečen bo dnevu slovanskega agrarizma, dnevu slovanske kmetske sloge in kmetske zavesti od Urala do Črnega morja, pa do Triglava in Albanskih gora. Ta dan ne bo proslavljan edino na Krškem polju; tisočere in tisočere kmetske množice ga bodo proslavljale na Češkoslovaškem, na Poljskem, v Bolgariji, v majhni Lužiški Srbiji in veliki Rusiji. Vso to kmetsko delavsko armado bo ta dan družila ena sama misel: sloga in združitev vsega slovanskega kmetskega ljudstva. Nositeljica tega dne in te ideje pa je kmetska mladina. Naša slovenska kmetska mladina se bo s to proslavo priključila kmetskemu taboru na Krškem polju. — Da nas bo res zbrana vsa slovenska kmetsko-delavska armada: vsi na Krško polje! Voznja po železnici polovična.

Kmetje, obrtniki in podeželski delavci!
Zahtevajte v vsakem gostilniškem lokalu, kamor zahajate in dajete zaslužka, »Kmetski list«!

† Marija Novakova

V četrtek 21. t. m. je po težki bolezni preminula tovarišica ga. Marija Novakova, soproga našega dr. Janže Novaka, dobra in draga mamica otrokoma Rajku in Jurčku ter vneta in zaslužna pobornica kmetsko-delavskega mladinskega gibanja. Izguba nenadomestljive tovarišice je težko zadela rodbino našega dragega dr. Janže Novaka, v vrste kmetsko-delavske mladine pa zarezala neizpolnljivo vrzel. Prijatelji in znanci ter kmetska mladina so drago pokojnico spremili na njeni zadnji poti tako številno, da ji še poslednjič, v najgrenkejši uri, izkažejo vso ljubezen in spoštovanje. Nepozabno tovarišico so položili k večnemu počitku v Notranjih goricah, rojstnem kraju dr. Janže Novaka, kamor so jo prepeljali iz Ljubljane, kjer se je pred hišo žalosti z zadnjim srčnim pozdravom poslovil od nje tov. dr. Viktor Maček. V Notranjih goricah je tiho, vaško pobožno spremil spreved drago pokojnico na poslednje počivališče, med vaške hiše, ki jih je pokojnica tako ljubila in kjer se tako tiho in mirno spi. Brezštevilno cvetje in venci so bili kot zadnji pozdrav in slovo, iztrgano iz srede src. Ob grobu se je od drage tovarišice poslovil v srce segajočih besedah tov. Dolfe Schauer, v imenu »Zveze kmetskih fantov in deklet« in »Grudec« pa tov. Ivan Kronovšek. Tiho so zajokala srca in tiho so odšli prijatelji, znanci in številna kmetska mladina.

Tovarišu dr. Janže Novaku in njegovi rodbini najiskrenejše sožalje. Dragi, nepozabni tovarišici lahka gruda domača, ki ji bodo za vedno stražarji kmetski fantje in dekletat!

Pokojna tov. Marija Novakova je bila po rodu iz Tolmina v Soški dolini na Goriškem. S kmetske hiše doma se je tudi v svoji mladosti in svojem življenju vsa posvetila kmetsko-delavskemu ljudstvu. Po dovršenem šolanju v Gorici in Ljubljani je postala učiteljica. Službovala je najprej v Križevcih, nato pa v Št. Vidu pri Grobelnem. V tej dobi svojega učiteljevanja se je

bolj in bolj posvečala vzgoji in izobrazbi kmetske mladine ter mnogo sodelovala v Ciril-Metodovi Družbi. Odtod je potem odšla kot soproga tov. dr. Janže Novaka. Ni več učiteljevala, toda zmeraj in povsod je bila na delu za kmetsko prosveto. Poslednja leta je zlasti aktivno sodelovala v odboru »Zveze kmetskih fantov in deklet«, s prav posebno ljubeznijo in vnemo pa se je pokojnica oklenila urejevanja »Grudec«. V tem delu je dala svoje najboljše moči, ki jih poleg ne bo mogoče nadomestiti. Za njenega urejevanja se je »Grudac« dvignila na dosedanjo višino ter postala danes najbolj razširjen in priljubljen list med kmetsko-delavsko mladino. V »Grudcu« bo tej mladini draga tovarišica vzor in spomin za zmiraj.

Želite li 3 centimetre rdečila za ustnice.

Ali sploh morete dobiti rdečilo za ustnice brez tulca? Ne! Brez tega isto ne bi bilo zavarovano proti prahu in bakterijam. In to je tudi vzrok, zakaj se nežne luske Luxa nikoli ne prodajajo odprte. Higijenični ovoj varuje nežne luske od nečistoče... prepreči da nikaka nečistoča ne pride v dotiko z Vašim finim perilom in s tem tudi z Vašo kožo.

se ne prodaja nikoli odprt, temveč vedno samo v poznanem modrem ovoju

LxJ2-32

za pranje volne in svile

Mladina

Borba med mladino in starino

Ljudje, ki so sami preživljali vse grozote in strahote krvave svetovne vojne, so že med vojno krčevito stiskali svoje pesti in grozili: »Po vojni bo vse drugače — ko bo klanja enkrat konec, bo sledil težak obračun!«

Tako so govorili in grozili ljudje med vojno. Ko pa je bilo vojne res konec — že l. 1918! — so bile na mah pozabljene vse groznje, ker je bil vsak vesel, da je bil zopet doma »pri materi«, in povsod so začeli zopet nadaljevati tam, kjer so nehali l. 1914! Kakor da se v letih 1914—1918 ni zgodilo na svetu prav nič... Pri nas so začeli prepevati zopet staro »liberalno-klerikalno« melodijo, katere bistvena vsebina je samo boj za razne službe (o tem bomo o priliki še rekli kakšno, precej neprijetno besedo!), v Avstriji so se začeli pretepati med seboj po stari predvojni navadi socijalni demokrati in krščanski socijalisti, v Nemčiji pa so svirali staro pesem katoličani (centrum) in socijalni demokrati... To pa se je zgodilo zato, ker je povsod še držala vajeti v svojih rokah stara generacija, ki se iz vojne ni nič naučila!

Toda četudi je tiščala stara generacija svoje glave v pesek kakor ptič noj in ni hotela nič videti in slišati o silnem vtisu vojnih grozot na mladi rod, se posledice vojne le niso dale izbrisati. Same izpremembe državnih mej in izpremembe oblik vladavine, ki jih je morala priznati tudi stara generacija, niso bile bistvo nove dobe, ampak samo lu-

pina, kjer je dozoreval pravi plod: popolna izprememba v mišljenju mladega rodu!

Ta izprememba seveda ni bila takoj vidna, ko je imel stari rod še vso moč v svojih rokah. V teku let pa je stari rod po vseh zakonih narave začel odmirati, mladi rod pa je rasel in se krepil in danes že povsod čutimo silen upliv težkih vojnih posledic na mladino!

Najbolj je zadela mladino najhujša posledica vojne: gospodarska kriza, v kateri je dorastla in še raste današnja mladina. Ta kriza se s starimi »političnimi idejami« ne da ozdraviti: Zato pa ni nič čudnega, če današnji mladi rod za stari »idejno-politični« plevel ne mara več, ker nima z njim kaj začeti, in da si hoče ustvariti nekaj novega, kar ustreza današnjim razmeram!

Borba med mladino in starino se pojavlja vedno očitnejše tudi pri nas in temu pojavu moramo pripisovati največjo važnost. Tudi pri nas se uresničujejo besede nemškega pesnika, zapisane tik pred francosko veliko revolucijo: Das Alte stürzt — es ändert sich die Zeit — und neues Leben blüht aus den Ruinen (Staro pada — novi časi prihajajo — in iz razvalin klije novo življenje).

Kakor vse kaže, pa naša javnost in naš stari rod te izpremembe še ne razume! Stari rod in — žalibog! — tudi velik del mladine misli, da je dovolj »mladinsko« in »revolucionarno« že zgolj krepkejšo podčrtavanje starih političnih in kulturnih gesel! To pa je velika znota, kajti vseeno je, ali pojem »Po jezeru bliz Triglavca« z bolj tihim glasom ali pa če se derem na vse grlo — melodija je vedno ista! Prava mladina pa hoče novo melodijo in novo pesem!

Jako poučne so v tem oziru tudi za nas

razmere v Nemčiji. Tam divja boj med mladino in starino na celi črti in v listu »Neue Freie Presse« je izšel o tej stvari 19. julija silno zanimiv dopis iz Nemčije. Dopisnik pravi med drugim:

»Današnji (volilni) boj v Nemčiji — to je treba vedno naglašati — ni nikak razredni boj, ampak borba dveh rodov (generacij). Mladi ljudje od 10. do 32. leta so do 85 odstotkov »radikalni« (t. j. nasprotniki »starih političnih strank«, op. ur.).

Nedavno so v Berlinu ugotovili učitelji, da je nad 60 odstotkov učencev organiziranih v hitlerjevskih (nacionalno-socialističnih) društvih, 25 odstotkov pa v komunističnih, čeprav so komunistična društva prepovedana. V socialno-demokratskih društvih (torej v »stari stranki«) jih ni nič! Nekdaj so bili učenci člani stranke, danes odhaja mladina iz šole v — brezposelnost in to jo žene v radikalni tabor.

Tak razvoj stvari pa pospešuje tudi ostarelost »starih« političnih voditeljev. Socialno-demokratska stranka si ni znala pravočasno vzgojiti mladih voditeljev, in če jih je znala, so morali ti na podrejenih mestih — molčati! Povprečna starost narodno-socialističnih (hitlerjevskih) poslancev znaša 34, starost socialno-demokratskih poslancev pa 53 let...«

V naravi pa je že tako, da je starost modra in preudarna, zato pa tudi zelo počasna, mladina pa je ogenj, moč in odločnost. Mladina žrtvuje za svoje ideale vse in nič ne koleba, če jo prav stane glavo, starina pa je oprezna, a tudi bojazljiva. Starina želi ohraniti to, kar je bilo, mladina pa je nositeljica novega življenja. Če pa hoče mladina samo nadaljevati staro življenje z mladimi vrščiki na starih, gnilih storih, potem to ni mladina, ampak le pomlajena starina, kakor je to že v zadnji številki »Kmetkega lista« zapisal — Starec.

★

Veličasten praznik kmetske mladine v Št. Jurju ob Taboru

V nedeljo, 24. t. m. je priredilo »Društvo kmetskih fantov in deklet« v Št. Jurju ob Taboru tekmo žanjic in tekmo kmetskih kolesarjev, združeni z velikim mladinskim zborovanjem. Že ob 2. uri pop. so se pričeli zbirati v Kapli kolesarji, domače ljudstvo in številni gosti iz bližnjih in oddaljenejših krajev. Točno ob 8. uri so pričeli startati kolesarji na Progi Kapla — Ločica nad Vranske in nazaj. Na cilju v Kapli je bila zbrana nad 1000 glava množica, ki je nestrpnost pričakovala zmagovalca. Med tem časom so se zbirale na prostranem dvorišču tov. Komarja (Radišeka) žanjice-tekmovalke za povorko.

Predno se je uredila povorka so se že pridružili prvi kolesarji-dirkači, ki so medtem prispeli na cilj, kjer jih je številna množica burno pozdravljala. Zaigrala je godba, nakar se je povorka pričela pomikati na prireditveni prostor. Povorki so dale slikovitost še prav posebno enotno oblečene žanjice, v kmetskih krojih in z zavijačami na glavi. Žanjicam na čelu je šla v povorki 75-letna Apatova Barba, ki se je med brhkimi dekleti tudi udeležila tekme ter vzbujala splošno pozornost s svojo čilostjo in dekliskim ponosom. 15 žanjicam so se priključili kolesarji-dirkači, oba narodna poslanca, ocenjevalna komisija in ostalo občinstvo.

Povorka je dospela na prireditveni prostor, kjer jo je čakala nad 1000 glava množica. Med tehničnimi pripravami tekme je zbrano kmetsko množico in še posebej kmetsko mladino iskreno pozdravil predsednik »Društva kfide« iz Št. Jurja ob Taboru tov. Ivan Ocvirk, imenoma narodna poslanca I. Prekoršek in M. Mravljeta, predsednika »Zveze kfide« tov. Ivana Kronovška, celjskega župana dr. Goričana in predsednike vseh okoliških krajevnih organizacij JRKD. V svojem pozdravnem nagovoru je povdarjal na-

men prireditve, ki naj pokaže vso silo organizirane kmetske mladine. Zatem je predsednik »Zveze« tov. Ivan Kronovšek v svojem govoru naglašal velik pomen naših mladinskih praznikov, pozval naj se kmetska mladina organizira v »Društvih kmetskih fantov in deklet«, ki morajo biti izraz volje in hotenja kmetsko-mladinskega gibanja, ki se z veliko naglico širi po vsej Sloveniji. Kmetska mladina si mora biti sama svoj voditelj, odklanjati mora vse tiste voditelje, ki nimajo nobenega interesa za procvit in napredek naše vasi, ampak hočejo le, da bi bila kmetska mladina slepo orodje v njih rokah. Domači nar. poslanec Prekoršek je v svojem pozdravnem govoru zatrdil, da je danes edino kmetska mladina, združena v »Društvih kfide«, na pravi poti ter da bo delo v tej smeri najbolj koristilo kmetskemu stanu in vsej domovini. Zatem pa je nar. poslanec tov. Milan Mravlje pozdravil še posebno dekleta-žanjice, prikazal važnost kmetskega dela, ki hrani vso človeštvo. Ožigosal je vse tiste, ki to delo hočejo izrabiti na tak način, da ne skrbijo v resnici za kulturno-politično izobrazbo svojega naroda, temveč ga nasprotno v sedanjih težkih časih ščuvajo celo proti lastni državi. Govorniki so za svoje besede želi obilo priznanja.

Nato je pričela tekma žanjic. 15 srpov se je zariło v zlato pšenico; čim bolj se je tekma približevala koncu, tem živahnješa in nestrpnješa je postajala množica gledalcev, katero so reditelji komaj zadrževali, da ni vdrla na tekmovalni prostor. Po končani tekmi so žanjice na njivi južinale; medtem je ocenjevalna komisija vršila svoje delo. (Posamezne rezultate tekme žanjic kot kolesarjev prinesemo prihodnjič.)

Bil je ta dan zares pravi kmetski praznik. Navdušenju in splošnemu odobravanju ni bilo konca ne kraja. Vse je bilo s celo prireditvijo izredno zadovoljno, povdarjajoč, da mora odslej vsa slovenska kmetska mladina odločno v tej smeri naprejš!

★

Lepa tekma žanjic v Želimljah

»Društvo kmetskih fantov in deklet« v Želimljah je priredilo v nedeljo dne 24. t. m. tekmo žanjic in vrtno veselico pri g. Cirilu Podlogarju. Še predno so prišle vesele žanjice-tekmovalke na njivo, se je zbralo tam številno občinstvo, kajti vsa okolica odobrava in se zelo zanima za te nove tekme. Srpi so se po danem znamenju zaiskrili v solncu in prva tekmovalka je svoje delo dokončala že v 9 min. in 23 sek. Po končani tekmi in ocenjevanju komisije smo odšli na veselični prostor, kjer je pozdravil goste društveni tajnik tov. Lojze Kramar, ki se je zahvalil za sodelovanje tovarišem šol. upravitelju Andreju Flajsu, Francu Virantu, gospe Podlogarjevi in vsem, ki so kakorkoli pomagali, z veseljem pa je ugotovil, da so se vabilu številno odzvala sosedna bratska in prijateljska društva, posebno »Društvo kmetskih fantov in deklet« iz Notranjih Goric. Nato je pozdravil v imenu »Zveze kmetskih fantov in deklet« v Ljubljani tov. dr. Viktor Maček, ki je v lepih besedah orisal vso lepoto kmetskega dela in pohvalil zlasti dekleta, ki so se lepo izkazala v tekmi žanjic. Oba govora sta žela priznanje. Sledila je sledeča razglasitev izida tekme: 1. Peršič Angela (31 točk), 2. Kikei Pavla (30,5 točke), 3. Istenič Marija (30 točk), 4. Glinšek Marija (29,5 točke), 5. Glinšek Roza (29 točk), 6. Gradišar Marija (28,5 točke), 7. Kališcer Frančiška (28 točk), 8. Kramar Emilija (25 točk).

Izven konkurence je tekmovala tov. Rada Sušnikova, ki je s svojim uspehom (28 točk!) žela veselo priznanje.

Zdrav rod je pogoj napredka in blagostanja. Naš kmetovalec stremi za enim in za drugim, toda v današnji krizi pozabi le prečesto na največji zaklad: svoje zdravje. — Kdor si hoče povrniti ali utrditi zdravje in preživeti hkrati nekaj dni mirnega, udobnega in počeni oddiha, naj posesti zdravilniče Rogožka Slatina!

Pišite razpisništvo zdravilniča predhodno po pošti!

Kmetsko mladinski praznik v Gameljnah

Najmlajše »Društvo kmetskih fantov in deklet« iz Gamelj je priredilo v nedeljo, 24. t. m. lepo uspelo tekmo žanjic, s katero je dokazalo presenetljivo delavnost in ljubezen do kmetsko-delavskega mladinskega gibanja. Zakaj v tako tesno odmerjenem času od svoje ustanovitve — komaj dva tedna — pa do tekme je mogoče prirediti tako lep praznik le z največjim požrtvovanjem in ljubeznijo, zlasti vidno je bilo skrbno delo deklet, ki so si, dasi med tednom zaposlene z domačimi delom, pripravile lepe in okusne enotne obleke, zavijače z deteljicami, posebno vzorno pa organizirale sto in sto podrobnosti na prazniku.

Že v zgodnjem nedeljskem popoldnevu se je od vsepovsod pričela zbirati številna množica kmetsko-delavne mladine in ostalega ljudstva. Iz sleherne vasi in kraja izpod Šmarne gore in bližje okolice je prihitelo na prireditve poleg mladine še nešteto njenih prijateljev. Posebno častno sta bili zastopani »Društvo kmetskih fantov in deklet« iz Beričevega in Zapog.

Lepo urejena povorka, ki je krenila izpred hiše tov. Kališa, je otvorila praznik gameljske mladine. Na čelu povorke je vodil zastaven kmetski konjenik v narodni noši, nato 9 enotno oblečenih žanjic, ki so bile splošno občudovane, nakar je sledilo ostalo občinstvo. S harmoniko in v veselem razpoloženju je povorka prispela na tekmovalni prostor, kjer se je zbralo gotovo nad 1500 ljudi. Brezhibno in hitro so bile urejene predtekmovalne podrobnosti, nakar je ob nestrpnem pričakovanju množice pričela tekma. Zganilo se je žitno polje, rastele je snop za snopom, v svojih rdečih rutah pa so bila dekleta-žanjice kot mak sredi zlatega klasja. Nestrpnost gledalskih vrst je bila večja in večja in razpoloženje čedalje živahnješe. V kratkih presledkih so žanjice druga za drugo požele odmerjene pasove žita ter posedle k južini. Potem pa je povorka zopet odvedla številno množico na prireditveni prostor na vrtu tov. Kališa. Na tekmovališču je strokovnjaško vršila svoje delo ocenjevalna komisija, sestojeca se iz več gameljskih žena in tov. Val. Janharja iz Medvod. Ob mizah, govorniškji tribuni in po vsem prireditvenem prostoru zbrano množico je iskreno pozdravil predsednik gameljskega »Društva kmetskih fantov in deklet« tov. Ivan Oblak. Živahno pozdravljen je nato govoril domači nar. poslanec tov. Albin Koman o velikem pomenu kmetsko-delavskega stanu v človeški družbi, o prvenstvenosti kmetskega dela, ki živi vse človeštvo ter o mladinskem gibanju. Kot zastopnik »Zveze kmetskih fantov in deklet« je tov. France Gerželj v svojem nagovoru povdarjal silni razmah kmetsko-delavskega mladinskega gibanja, ki si danes osvaja vsako slovensko vas, kar izpričuje, da je mladina na pravi poti. Končno pa je v imenu ocenjevalne komisije razglasil izid tekme. Prvo mesto je s 24 točkami osvojila tov. Milka Kordež, drugo z 22 in pol tov. Pavla Smole, tretje z 21 in pol tov. Frančiška Knez, četrto z 20 tov. Marija Jesenko, nakar slede po vrstnem redu tov. Marija Ovijač, Ivana Kališ, Ivana Aleš, Leopoldina Dečman in Minka Jarc. Vse tekmovalce so sprejele lepe nagrade. Nato je poslanca tov. Komana v prisrčnih besedah pozdravila mlajša članica ter mu izročila lep šopek. Po govori, razglasitvi tekme in razdelitvi nagrad pa je pričela lena prireditve, kjer so kmetski pokretaši in prijatelji, med njim naš tov. dr. Janže Novak, razpravljali o marsičem, mladina pa seveda tudi o marsičem.

Na ta svoj močno uspeli mladinski praznik je društvo lahko ponosno. Po tej poti naprej za bodočnost kmetsko-delavskega naroda!

Zapeka. Vseučiliške klinike potrjujejo, da naravna »Franc-Jožefova« grenčica, zlasti v srednji in visoki starosti izborna čisti želodec in čreva.

Veliko mladinsko zborovanje na Mrzlici

Pododbor Zveze KFID v Celju priredi v nedeljo, dne 31. julija t. l. velik zlet na Mrzlico, katerega se udeležijo vsa v pododboru včlanjena društva, kakor tudi drugi prijatelji našega pokreta. Popoldne bo na Mrzlici kmetsko mladinsko zborovanje, na katerem bodo govorili zastopniki »Zveze«, zastopnik pododborja in narodni poslanec tov. Mravlje.

Vsa društva celjskega pododborja se zberejo na dan izleta že pred 6. zjutraj v St. Pavlu pri Preboldu (Sav. dol.). Točno ob 6. bo skupen odhod na Mrzlico. Društva, ki imajo pevske ali tamburaške odseke, jih naj pripeljejo seboj, da bo razpoloženje čim lepše. Tovariši, bodite točni in organizirajte čim večje število izletnikov. Podrobnejša poročila pa daje tov. Turnšek v St. Pavlu pri Preboldu, zato se lahko vsa društva obrnejo na njega.

★

Zg. Huđinja. »Društvo kmetov in deklet« priredi v St. Vidu pri Grobelnem 31. t. m. igro »Laži zdravnik« in »Tri tičke«. Pričetek igre ob 3. popoldne. Pred igro bodo govorili zastopnik »Zveze kfid« ter tov. Franc Čuden in Franc Fridau. Odbor vabi k čim večji udeležbi.

Smartno pri Litiji. Odkar se je ustanovilo »Društvo kmetov in deklet«, je zadobilo isto velik razmah v društvenem življenju. Na seji dne 19. t. m. se je sklenilo, da se vrši I. redni občni zbor čim bodo potrjena pravila, najkasneje pa dne 15. avgusta. Dnevni red in čas bo pravočasno v našem listu objavljen. Istotako se je sklenilo, da se vrši tekma koscev dne 28. avgusta na zelo lepem travniku, ki nam ga je obljubila ga. M. Zore. Na to prvo prireditev že danes opozarjamo in vabimo vse kmetski mladini naklonjeno občinstvo, da se iste udeleži v čim večjem številu. Posebno vabimo tudi fante, ki se nameravajo udeležiti tekme, da se čimprej prijavijo k tekmi, najkasneje pa do občnega zbora. Popis koscev vodijo člani odbora, ki smo jih objavili v našem listu dne 13. t. m. Spored tekme objavimo kasneje.

Koliko ste bolj sveži in sposobni za delo, če ste zdravi. A Vaše zdravje si ohranite najbolj s snago. Za vzdrževanje te čistote je potrebno dobro in nežno milo, katero varuje Vašo kožo in pere perilo temeljito in čisto. Uporabljajte že 80 let poznano

SCHICHTOVO MILO

ZNAMKE JELEN

SCH 3 2/52

Zvono Hočevnar.

Kmetski upor na Slovenskem

(S posebnim ozirom na upor iz leta 1515.)

(Konec.)

Prav gotovo so vse pritožbe bile dovolj utemeljene. Res pa je tudi, da bi izpolnitev zahtev, ki so jih stavljali kmetje, značila oškodovanje onih pravic, ki so jih graščaki dejansko imeli že v prejšnjih časih.

Ne smemo pozabiti, da novonastale okolščine, ki so spremljale razvoj novega gospodarskega življenja, niso težile samo kmeta, ampak prav tako tudi ostale stanovce, če ne še bolj. Kajti novi razvoj je povzročil povišanje cen kmetijskih pridelkov.

Odslej ne sme graščak niti zastaviti, niti podariti svojih posestev brez privoljenja ostalih stanov; brez njihovega dovoljenja ne sme zahtevati niti davkov. Celokupno deželno finančno gospodarstvo je bilo pod nadzorstvom stanov, le oni so bili nameščeni po deželnih uradih. Tudi sklep, da ne smejo tujci biti pri upravljanju oblasti, znači prav tako omejitve graščakove moči.

Ali pa so bili kmetje zmožni doseči tako temeljite spremembe? Tako dalekosežne reforme, vzpričo obstoječih zakonov graščakov in njihove politične moči in vpliva v deželi, bi se mogle uresničiti le v tem slučaju, ako bi se organizirala močna centralna sila, ki bi bila v stanju proti vsemogočnemu plemstvu proizvesti tako globoke preuredbe. Tega pa kmetje niso zmogli.

Pri presojanju vzrokov kmetijskih uporov ne smemo prezreti dejstva, da je kmetski

živelj zelo konservativen, tako, da gospodarsko pomanjkanje ni edini vzrok nemirov, ki so dosegli svoj višek v letu 1515., ko so se kmetje uprli.

Težko je povedati, ali je in v koliki meri je vplivala cerkvena reformacija na potek kmetijskih uporov. V tem si zgodovinarji nasprotujejo. Gotovo pa je, da so se v Nemčiji začele kmetske vojne že potem, ko je bila cerkvena reformacija že v polnem teku. (1524). Pri nas pa so se pričeli prvi veliki boji še preden je nastopila cerkveno reformacijska doba (1515) in tudi potem, ko je že zopet zagospodovala katoliška protireformacija.

Ako nekateri trde, da je kmetsko gibanje postavilo temelje za širjenje protestantizma, ne smemo pozabiti, da se je po končanem uporu Lutrov nauk še vedno uspešno širil; tudi še potem, ko je bilo že jasno, da Luter ne misli zagovarjati posebnih gospodarsko-socialnih želja kmetov, se je njegov nauk zmagovito širil med ljudstvom. Sicer pa se položaj kmetijskega stanu v teku uporov ni dosti spremenil in v protestantskih predelih so bile iste spremembe, kot v katoliških.

Ali je bil kmetski upor popolnoma lokalnega značaja, ali pa so vplivale nanj tudi druge dežele Avstrije? Ne smemo zamolčati, da je ta upor dobil pobudo od drugod: V Nemčiji se kažejo nemiri, ki so bili le predpriprava za upor v letu 1525. in l. 1514. se je v Württembergu uprl »ubogi Konrad«. Tudi na Ogrskem je bil leta 1514. krvav upor, ki so ga stanovci le s težavo udušili.

Sklep.

Tak je bil položaj kmetijskega ljudstva v srednjem veku in priznati je treba, da nje-

govo stanje ni bilo nezno in brezupno. Kjer se je gospoda držala urbarskih določb, tam kmetu življenje ni bilo pretežko, kajti zapisane naklade niso bile velike. Seveda pa je gospoda vzlic pisanim pogodbam in urbarjem lahko neusmiljeno izžemala svoje podložnike, ker mu je bila hkrati i gospodar i sodnik.

Protj koncu srednjega veka, pa se je iz mnogoterih deloma že navedenih vzrokov, položaj kmetijskega stanu izdatno poslabšal in slednjič povzročil velike socialne boje, ki so se deloma tudi v naslednjih stoletjih ponavljali.

Nemiri so se začeli leta 1515. istočasno na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem. Povsod se je razlegal klic po »stari pravdi«. Kmetje so se dvignili v vseh krajih; toda zdi se, da do uspešne koncentracije ni prišlo, kajti: Upor je bil zadušen.

SEJMI

- 31. julija: Konjice, Dol pri Hrastniku.
- 1. avgusta: Vinica, Pišeca, Ponikva, Ormož.
- 2. avgusta: Dol, Ribnica, Dol. Lendava, Rakičani.
- 3. avgusta: Krško, Videm.
- 4. avgusta: Črnomelj, St. Ilj pri Velenju, Sv. Peter pod Sv. gorami.
- 5. avgusta: Loka pri Zidanem mostu, Krašnja, Krka, Vrhovce, Trbovlje, Ptuj, Dokležovje.
- 6. avgusta: Križevci.

Vsak zaveden kmet je naročnik KMETIJSKE MATICE.

Dopisi

Sv. Peter na Medvedjem selu. V nedeljo, dne 24. t. m. po prvi maši se je vršila v Sv. Petru na Medvedjem selu ustanovitev krajevne organizacije JRKD. Na zborovanju, katerega se je udeležilo nad 70 mož, sta poročala narodna poslanca gg. Zemljic in Špindler o političnem položaju ter o delu naših senatorjev in poslancev v Narodni skupščini, kar so vzeli zborovalci z navdušenjem na znanje. Na predlog dr. Strmškega se je obema gg. poslancema izrekla za njihovo požrtvovalno delo topla zahvala. V odbor so bili izvoljeni sami kmečki posestniki z g. županom Debelakom kot predsednikom in g. Perkovičem kot tajnikom na čelu. Gosp. poslanec Špindler se je nato udeležil občnega zbora sreske invalidske organizacije v Šmarju pri Jel-

šah, kjer so mu invalidi oddajali različne prošnje in pritožbe v svrhu intervencij pri raznih oblastih. Isti dan se je vršila tudi seja sreskega izvršilnega odbora JRKD za srez Šmarje, katere se je istotako udeležil naš neumorni g. poslanec. V drugi polovici meseca septembra se vršita za sodni okraj Šmarje in Rogatec dva velika shoda, katerih se udeleži tudi več poslancev Srbov in Hrvatov iz južnih banovin. Shod se bo vršil za sodni okraj Šmarje v Šmarju, za sodni okraj Rogatec v Rogaški Slatini. Dan čoda bo potom naših časopisov, kakor potom krajevnih organizacij pravočasno naznanjen ter ste vabljeni vsi, da se istih udeležite, da tako javno manifestiramo za našo sveto stvar.

Italijanski primanjkljaj. Po uradni statistiki se je fiskalno leto 1931/32 zaključilo s primanjkljajem 1369 milijonov lir.

Uniforma ruskih železničarjev. Francoski listi poročajo, da je ravnateljstvo sovjetskih železnic odredilo obligatno uniformo za vse nameščence. Uniforma se razlikuje po stopnji službe in je slična uniformi carističnega režima.

Dobra žetev v Avstriji. Po vesteh ministrstva za kmetijstvo bodo imeli v Avstriji letos zelo dobro žetev, ki bo povprečno boljša, nego so bile žetve v preteklih letih.

Davek na pijance. Mehiška vlada si obeta lepe dohodke od novega davka na pijance, ki ga je zamislil in izdelal nek mehiški poslanik. Po tem zakonu bi se izdajale ljudem, ki bi hoteli piti alkoholne pijače, proti gotovi taksi letne legitimacije, s katerimi bi bili upravičeni kupiti si pijačo. Gostilničarjem bi bilo strogo prepovedano prodajati alkoholne pijače ljudem, ki nimajo take legitimacije.

Drobne vesti

Turčija članica društva narodov. Na izredni javni seji Društva narodov je bila popoldne 18. julija Turčija sprejeta kot 56. članica Društva narodov.

Poinomastni, polmastni in trapistovski

SIR

ima stalno v zalogi po zelo ugodnih cenah

EKONOM LJUBLJANA

Kolodvorska ulica 7

Sporočilo

Podpisani sporočam, da sta se danes dne 25. julija 1932 pobotala v moji pisarni g. Andrej Kikelj, posestnik iz Zapotoka in g. Franc Ponikvar, posestnik iz Golega. G. Franc Ponikvar je izjavil, da se je prepričal, da so govorice, ki so se širile po želimeljski občini o g. Andreju Kiklju, neresnične.

Ljubljana, 25. julija 1932.

D. Janže Novak

TISKARNA MERKUR

- LJUBLJANA -

GREGORČIČEVA 23

se priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, statute, tabele i. t. d.

LASTNA KNJIGOVEZNICA

EKONOM

Osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani Kolodvorska ulica števil. 7.

Nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo banaško in domačo moko, koruzo, krmila, špecijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete.

VELIKA ZALOGA vseh vrst umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega trboveljskega in splitskega portland cimenta.

Slapar Ludvik, slikar

Ljubljana, lžanska cesta števil. 20

prevzema vsa v

slikarsko stroko

spadajočo dela

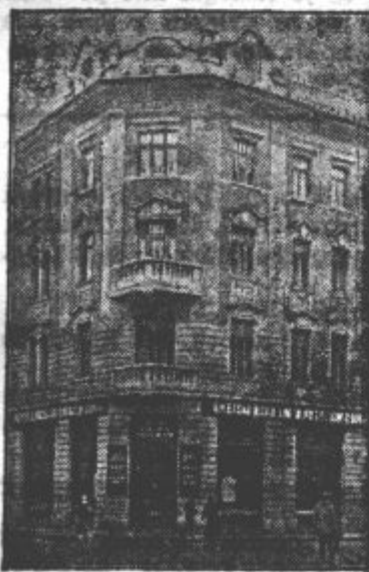
Kose in srpe

z garancijo, izdelane iz najfinejšega švedskega jekla v staroznani tovarni kos in srpov **Kajetan Ahačič v Tržiču**

nudi

„Ekonom“, Ljubljana

Kolodvorska ulica 7

Kmetijski hranilni in posojilni dom

v Ljubljani
Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Račun pošt. hranil. št. 14.257

Brzjavljavi: „KMETSKI DOM“

Telefon števil. 28-47

VLOGE na knjižico in tekoči račun se obrestujejo po 5 1/2%, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rento. Stanje vlog nad 35.000.000 dinarjev // Rezerva nad 900.000 dinarjev. Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog. Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinitve obrestovanja. POSOJILA daje proti poročstvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnih od 8—12 1/2, in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2.

Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3

Novice

Ljubljanske »senzacije«

Ljubljanskemu »velikemu« časopisju tudi največji njegov nasprotnik ne more očitati, da ne poroča dovolj vestno in točno o raznih »važnih« dogodkih, ki se dogajajo po celi deželi in če n. pr. v lepi vasi Bizoviku pri Ljubljani v noči od srede na četrtek mačka zamijavka, beremo prav gotovo že v četrtek zjutraj, da je na Bizoviku točno ob 11. uri 25 minut in 16 in pol sekunde ponoči zamijavkala črno-belo lisasta mačka, ki ima natanko 21 cm in 3 milimetre dolg rep, okoli gobčka pa na vsaki strani po 8 brk. Ves opis pa krasi in povzdiguje krasna, umetniško izdelana slika nesrečne mačke, ki ponoči mijavka namesto da bi spala.

Vendar se pa včasih dogodi, da tudi »veliko« ljubljansko časopisje kakšne važne zadeve prezre. Navadno so to stvari, ki se tičejo Ljubljane in Ljubljančanov. Zato pa se hočemo potruditi mi, da to vrzel zamašimo, kolikor nam to dopuščajo naša skromna sredstva. Nekaj primerov takih kar »amerikansko-ljubljanskih« senzacij:

Nova jed v Ljubljani. V neki ljubljanski gostilni so sedeli štirje gospodje in so se pogovarjali o mladem in starem rodu. Gospod Bober, stara ljubljanska korenina, ki so med pogovorom pravkar vstopili, so slišali še besede: »... mlada generacija (rod) je prav dobra, naravnost izvrstna...« Pa so rekli gospod bobek natakariči: »Pa prinesite še meni porcijo mlade generacije, pa »še en mal kislega zeljčka zraven, pa čist' en mal'«. — Kakor kaže, bo nova ljubljanska jed kmalu zaslovela po celi deželi.

Gospodarske krize v Ljubljani ni več! Kakor izvemo z zanesljivega vira, se je gospodarska kriza v petek popoldne odpeljala z ekspresnim vlakom iz Ljubljane proti Mariboru. Pravijo, da ni mogla več prenašati ljubljanskega dolgega časa.

Težka nesreča v hribih. Skupina jeseniških delavcev, ki so šli zjutraj zgodaj na delo, je našla pod nekim hribom človeka, ki je bržkone padel s strmine in se pobil do mrtvega. Delavci so obvestili o nesreči orožnike, in na kraj nesreče je takoj prispela uradna komisija, ki je dala mrtvega prepeljati v mrtvašnico, da ga preišče in ugotovi vzrok smrti. Komisija je nesrečnežu odprla lobanjo, a glej čuda! — v lobanji ni našla nič drugega kakor kos »Jutra« in nekaj »Slovenčevih« oglasov, možganov pa nič. Ker pri ponesrečencu niso našli nikakih dokumentov, je komisija izrekla mnenje, da mora biti nesrečnež najbrž iz Ljubljane...

Domače vesti

Podpore za nabavo semenja. Ministrstvo za kmetijstvo je razdelilo kredit za nabavo semenja za ozimino. Za Dravsko banovino je določenih 100.000 Din, ki bodo razdeljeni po banški upravi.

Ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman je pretekli teden obhajal srebrni mašniški jubilej. Za duhovnika je bil posvečen pred 25 leti v Celovcu na Koroškem.

Nabava živinske hrane in stelje za vojsko. Takoj po končani košnji in žetvi bodo vojaške komisije kupovale za gotov denar na licu mesta naravnost od kmetov za vojaško potrebo seno, in slamo. Posredovanje po dobaviteljnih (prekupcih) je izključeno.

Strela udarila v kmečko hišo. Ob hudi nevihti je pretekli teden udarila strela v hišo kmeta Josipa Novaka v okolici Čakovca. Hiša je bila v najkrajšem času vsa v plamenih. V njej se je nahajala samo Novakova žena z otroki, ki so se rešili. Poleg Novakove je pogorela tudi sosedna hiša.

FAVORIT najlepših časov —

— časov, katere preživi žena v pazljivem negovanju svoje lepote, je in ostane Elida Favorit milo s svojim nežnim finim vonjem. Isto ohrani polt čisto in jasno ter ji daje naravno svežost in lepoto.

ELIDA Favorit MILO

Ustanovitev potovalne poljedelske razstave. Pod predsedstvom načelnika za kmetijstvo dr. Ljudevita Prohazke se je vršila v Beogradu konferenca širšega odbora za potovalno poljedelsko razstavo in šolo skupno za podunavsko, savsko, dravsko, vrbasko in primorsko banovino. Na konferenci so sklepali o organizaciji razstave. Gmotna sredstva za njo so zagotovljena.

Izvoz vina iz Jugoslavije je s prenehanjem izvozne premije, ki je bila razveljavljena 2. aprila t. l., močno padel. V mesecih januar—marec je znašal mesečni izvoz še 150 do 200 vagonov, v aprilu le še 84 in v maju 26 vagonov in pol.

Zastrupljenje v gozdu. Iz vasi Gradišča na Dolenjskem se je napotil v gozd nabirat borovnice sedemletni sinček posestnika Krhine. Ko se je do dobra nazobal, se je začel od silnih bolečin v trebuhu krčevito zvijati. Nesrečnega fanta imajo starši doma pod zdravniškim nadzorstvom. Sodijo, da je fantek pojedel z borovnicami vred kako strupeno žuželko ali pa borovnicam slično strupeno jagodo.

Požar na Dravskem polju. Nedavni večer je nastal požar pri posestnici Tereziji Janžekovičevi v Zamušanih. Poslopje stoji bolj na samem. Požar je uničil strešno ogrodje, poleg tega pa je pogorelo tudi nekaj pohištva in slame. Zelo je poškodovana tudi stiskalnica. Škoda je znatna, dočim je posestnica zavarovana samo za 1000 Din.

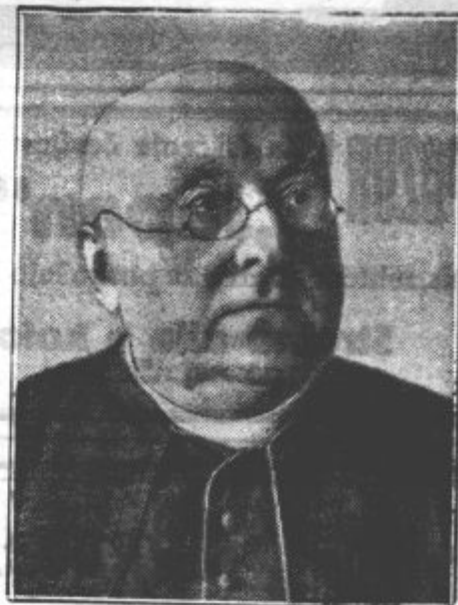
23 žrtev strele. Po vesteh iz Sarajeva je strela ubila v Bosni v zadnjih dveh mesecih 23 oseb. Najstarejši ljudje se ne spominjajo takih neviht v Bosanski Krajini.

Vinogradniški kongres v Smederevu. 25. in 26. septembra se bo vršil v Smederevu na pobudo srbskega poljedelskega društva državni kongres vinogradnikov, na katerem bodo razpravljali predvsem o vinogradniški produkciji, načinu razpošiljanja in izvoza grozdja, kakor tudi o raznih trtnih škodljivcih. Na razstavi, ki bo otvorena obenem s kongresom, bo organiziran tudi poseben oddelek za inozemstvo.

Pri številnih težkočah ženskega spola povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica najboljšo olajšavo. Spričevala klinik za ženske bolezni dokazujejo, da se vporablja zelo milo odvajajoča »Franz Josefova« voda posebno pri porodnicah z izbornim uspehom. Dobiva se v lekarnah in specerijskih trgovinah.

Prelat Andrej Kalan zlatomašnik

Preteklo nedeljo je v ljubljanski stolni cerkvi pel zlato mašo prelat preč. g. Andrej Kalan. S tem zlatomašniškim jubilejem slavi preč. g. A. Kalan tudi petdesetletnico svojega plodonosnega udejstvovanja v slovenskem javnem življenju, ki ga je tiho vršil na socialno gospodarskem in prosvetnem polju. Slavljenec je posvetil mnogo dela vzgoji mladine, prav posebne zasluge pa si je stekel v gospodarskem in političnem udejstvovanju kot občinski svetnik ljub-

ljanski, deželni poslanec, večletni predsednik »Kmetijske družbe« ter poverjenik za kmetijstvo. Kmalu po končani svetovni vojni se je temu delu umaknil ter danes živi v Marjanišču, kjer skrbno goji vzorno čebelarstvo.

Slavljenec je po rodu iz Pevna pri Stari Loki. Po končanih šolah v Ljubljani je kot kaplan služboval v Predosljah, Preddyvoru, Cerkljah, Preski in Trnovem, nato pa postal stolni kanonik v Ljubljani, slednjič pa papežev hišni prelat. — K zlatomašniškemu jubileju najlepše čestitke!

**Kmetska mladina naročaj in čitaj
svojo edino mesečno revijo »Grudol«!**

Vsem tovarišem in tovarišicam naznanjamo žalostno vest, da nam je pretečeni četrtek smrt iztrgala iz naših vrst našo požrtvovalno in delavno tovarišico

Marijo Novak-ovo

urednico „Grude“ in odbornico „Zveze kmetiskih fantov in deklet“ v Ljubljani.

Predrago tovarišico smo spremili na njeni zadnji poti v soboto, 23. t. m., ob 7. uri zjutraj iz hiše žalosti Linhartova ul. 20. na farno pokopališče v Notranje gorice.

Nepozabni tovarišici ohranimo trajen spomin!

Naj ji bo lahka gruda domača!

Konzorcij Gruda v Ljubljani.

„Zveza kmetiskih fantov in deklet“ v Ljubljani.

Zahvala

Vsem, ki ste nas med boleznijo in ob smrti naše preljube

Marije Novak-ove

tolažili — iskrena hvala!

Dalje se zahvaljujemo vsem, ki so poklonili pokojnici krasnega cvetja in jo spremili na zadnji poti. Med temi se zahvaljujemo v prvi vrsti Zvezi kmetiskih fantov in deklet, društvom kmetiskih fantov in deklet iz Notranjih goric, Beričeva, Škocijana pri Turjaku, Zapog, Gameljnov i. t. d., Sokolu III v Ljubljani in „Zvezi slovenskih agrarnih interesentov“ v Ljubljani. Srčna hvala prijateljem za utešne govore in žalostinke, hvala častiti duhovščini in vsem, ki so želeli nepozabni pokojnici večni mir in pokoj.

V Ljubljani, 25. julija 1932.

Dr. Janže Novak in sorodstvo.

Katera kmetška dekle,

vdova ali ločena žena z nekaj premoženja, bi imela srce, osamljenemu posestniku v 50 letih, z lepo domačijo v lepi Gorenjski, voditi gospodinjstvo, oziroma se z njim poročiti.

Ponudbe prosim na I. Weber 50
pošta Medvode

Splošno vzajemno podporno in kreditno društvo

r. z. z. o. z.

v Mariboru

naznanja, da se je preselilo iz Aleksandrove c. 83 na Rotovski trg št. 8/1

Večje število poverjenikov za vse kraje se sprejme.

Ure
za birmo

prodaja

najceneje

Pakiž Ivan

Ljubljana

Prod Škofijo 15

Prodajam

6 novih gnojničnih črpalk, litoželeznih, po znatno znižani ceni.

Ivan Zobec

Sp. Gameljne, p. Št. Vid nad Ljubljano

SANATORIJ v MARIBORU

Gosposka 49. Tel. 2358

Lastnik in vodja: kirurg dr. ČERNIČ

Najmoderneje urejen za operacije. Zdravilni aparati: višinsko solnce, diatermija, tonizator, žarnica „Hala“, enterocleaner. Zdravljenje z radijem (pijača in kopeli). — Cene zmerne.

POZOR! Za čiščenje čevljev zahtevajte pri Vašem trgovcu le
„Japan“-kremo.

Na zahtevo vzorec za poskušnjo brezplačno. **„JAPAN“**

Strojno olje in kolomaz
po najnižji ceni.

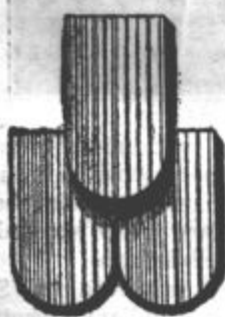
kemični izdelki
St. Vid nad Ljubljano

Splošno krojaštvo

Makso Nečimer

Ljubljana

Selenburgova ulica 4

Opeko in strešnike

vseh vrst, za zidavo hiš, iz
znanih karlovskih opekarn

ILOVAC

dobavlja franco vsaka postaja po konkurenčnih
cenah samo

Generalno zastopstvo za Dravsko banovino

»EKONOM« LJUBLJANA, KOLODVORSKA 7

ŽENE, nič strahu! POMOČ

pri motnjah in izostanku mesečnega perila vam v teku ene ure prinese samo »Vigic dr. Heryja«. »Vigic« učinkuje zajamčeno pri vsaki ženi tudi v zastarelih in težkih primerih. Že tisoči žen so ga uporabljali z uspehom in vselej jim je vrnil mir in veselje do življenja. Uspeh zajamčen brez prekinitve poklicnega posla. Zdravju ne škoduje. Samo temu sredstvu se boste lahko zahvalili za svoj mir. Ne hvalimo preko mere; poklonite nam svoje zaupanje, da vam vrnemo mir. Strokovnjaki so ga nazvali edino uteho žene. Pozor! Samo »Vigic dr. Heryja! — Cena Din 70—, močnejši Din 130—, posebno močan za zastarele motnje in krepak telesni stroj Din 200— in 250—. Uspeh zajamčen, sicer se znesek vrne! Na tisoče zahval za gotov in hiter uspeh. Sredstvo ne odreče niti v najtežjih primerih, deluje naravnost čudežno. Diskretno po pošti za vnaprej poslani znesek (v dopise) ga razpošilja samo:

Strokovni ordinačni laboratorij »Aide-Havelka«, Praga-Vinogradi, Slezska 116 - odd. K.
Poštni predal 28, Češkoslovaška.

Strokovni svetl brezplačno!

Pristopite h „Kmetijski Matici“!